

Conservatiebehandeling wandtapijten Gaasbeek

- ➔ 14 wandtapijten afgehaald en behandeld en/of in depot geplaatst bij De Wit in Mechelen
- ➔ = 240 m² wandtapijt
- ➔ = 65 lopende meter wandtapijt
 - 10 wandtapijten te behandelen
 - 4 wandtapijten in depot
- ➔ Meer dan 2.000 uur werk

Demontage van 14 wandtapijten

Na het opbouwen van een stelling in de traphal werden de 12 Wandtapijten, die met haken en ringen vastgemaakt werden, minutieus van de muren verwijderd.

Ieder wandtapijt werd open gelegd, opgerold en ingepakt op stalen buizen en vervolgens getransporteerd naar de conservatieateliers van de Koninklijke Manufactuur De Wit in Mechelen.

Conservatiebehandeling van de wandtapijten

10 van de wandtapijten ondergingen volgende stappen voor een complete conservatiebehandeling.

Ontstoffen van het wandtapijt in onze “stofkamer”

De allereerste stap in de conservatiebehandeling is het openen van het wandtapijt waarbij de staat wordt bekeken en een conditierapport wordt opgesteld.

Het oude ophangstelsel en de oude, stoffige, voering worden vervolgens losgemaakt en verwijderd. Hierna wordt het wandtapijt langs de voor- en achterzijde ontstof met een stofzuiger met regelbare zuigkracht die kan worden aangepast naargelang de staat van het wandtapijt. Dankzij een speciaal ontworpen tafel moet het wandtapijt in deze fase van de behandeling niet geplooid worden zodat verdere schade vermeden kan worden.

Nu het wandtapijt compleet gedocumenteerd is en het oppervlakkig vuil verwijderd werd, kan het wandtapijt worden gereinigd.

Reiniging met zuiging van aerosol

Reiniging is één van de meest delicate zaken bij de behandeling van wandtapijten. Het is ook één die de meest zichtbare verbetering zal brengen en die essentieel is in de lange termijn conservatie van het oud textiel.

Daarom heeft de Manufactuur De Wit de meest veilige en efficiënte techniek voor het nat reinigen van wandtapijten ontwikkeld:

Het wandtapijt wordt plat gezogen op een grote zuigtafel van 5 op 8,75 m. Boven het wandtapijt wordt een aerosol (mengeling van lucht, water en detergent) geproduceerd. Deze mist wordt door het wandtapijt gezogen dankzij de zuiging onder de zuigtafel. Op deze heel zachte manier wordt het textiel heel efficiënt

gereinigd. Het wordt volgens hetzelfde procedé gespoeld waarna het drogen volgt. Na één werkdag van 8u, is het wandtapijt proper en droog.

De grote voordelen van dit reinigingssysteem:

- Heel efficiënte reiniging doordat het vuil direct uit het wandtapijt word gezogen en geëvacueerd zodat het niet in de vezel achterblijft
- Het vermijden van bloeden van onstabiele kleuren dankzij de continue zuiging
- Het vermijden van krimpen van het wandtapijt (waaraan wol heel gevoelig is)
- Beperkte bevochtiging van wol en zijde
- Een totale controle over heel het reinigingsproces
- En nog veel meer

Reiniging installatie

Start van de reiniging

water stalen van reiniging

Voor reiniging

Na reiniging

Conservatie op het conservatiegetouw

Conservatie atelier Koninklijke manufactuur De Wit

Een eerste stap in de conservatiebehandeling is het naaien van opengesprongen en verouderde naaidraad van galen. Dit zijn plaatsen waar tijdens het weefproces van wandtapijten twee kleuren werden afgewisseld waardoor er een opening ontstaat. Deze werden na het weven met een linnen draad gesloten. Doorheen de jaren zijn verschillende van deze galen opengesprongen en is het van belang deze terug te sluiten. Dit gebeurt op een conservatiegetouw waar de voor- en achterzijde van het wandtapijt direct toegankelijk zijn.

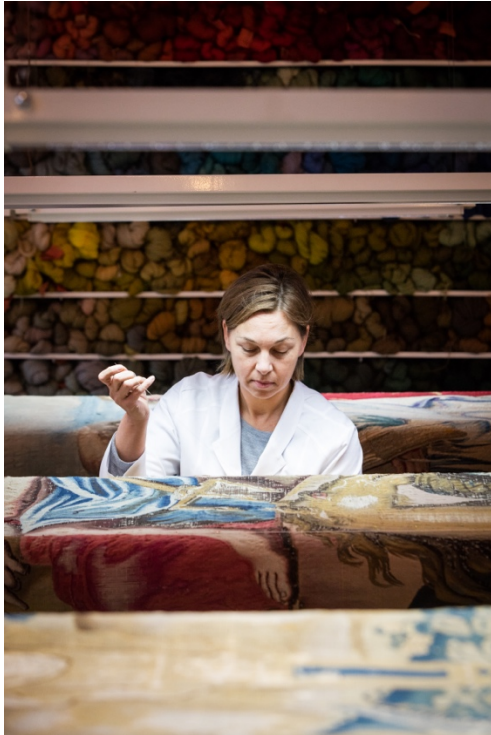
Galen voor en na behandeling

Naast het openen van galen, ontstaan er andere zwakke zones in wandtapijten na langdurige presentatie. Deze ontstaan onder andere door het gewicht van het wandtapijt en wisselende omgevingsfactoren en bevinden zich voornamelijk:

- in zijde partijen, die onder invloed van daglicht onvermijdelijk verpulveren na 100 jaar
- in donkerbruine wollen partijen. Deze zones corroderen doordat er tijdens het oorspronkelijk verfproces van deze kleur een ijzerbeits werd gebruikt als fixatief.

De zwakke partijen in zijde en wol gaan ongezonde spanningen veroorzaken in de zones errond waardoor de schade zich blijft verspreiden. Het is dus van belang deze zones te ondersteunen om verdere schade te beperken.

Dit gebeurt door op de achterzijde van de zwakke zones een linnen textiel met naald en draad aan te brengen.

Conservatie op conservatiegetouw

Doordat dit consolidatietextiel groter is dan de zwakke zone, ankeren de aangebrachte naailijnen zich in de gezonde, stevige zones van het weefsel waardoor de zwakke partijen ondersteund worden. Op deze manier worden gevaarlijke, oneven spanningen terug egaal verspreid over heel het wandtapijt. Deze linnen ondersteuningsweefsels worden in huis aan geleverd om een overeenkomende kleur te vinden met de verdwenen wol en zijde.

Consolidatietextiel op de achterzijde

De voorgaande fases, zijn het belangrijkste werk om de wandtapijten terug veilig en gezond te kunnen hangen. Al dit werk is natuurlijk reversibel.

Integratie

In de zwakke zones van zijde en wol, kan de staat zo slecht zijn dat er lacunes ontstaan waar ketting en inslag volledig verdwenen zijn. Deze "gaten" in het weefsel kunnen de leesbaarheid van het wandtapijt beperken. Om de leesbaarheid van deze lacunes te verbeteren, werd gekozen voor een minimale integratieingreep, door verschillende kleuren van het consolidatielinnen te combineren en in een bepaald patroon te plaatsen. Zodat de lacunes visueel worden ingevuld.

Dankzij deze minieme ingreep is de lacune van dichtbij zichtbaar, maar op afstand verdwijnt ze en glijdt het oog van de toeschouwer voorbij om zich te concentreren op de rest van de compositie.

Zware lacunes voor en na integratie

Beschermende voering met ophangstelsysteem

De laatste stap van de conservatie is het aanbrengen van een voering met een klitband ophangingsysteem.

De voering, gemaakt uit 100% Belgisch linnen, heeft twee belangrijke rollen:

- Dankzij een raster van geschrante naalijnen gaat de voering een groot deel van het gewicht van het wandtapijt dragen. Zo zal het wandtapijt niet onder haar eigen gewicht leiden. De spanning wordt weer egaal verdeeld over het oud textiel en zorgt zo voor een optimale lange termijn conservatie van de wandtapijten al hangend.
- De voering vormt ook een bescherming tegen stof en licht. De circulatie van lucht door het wandtapijt veroorzaakt de accumulatie van stof op het textiel. Door een voering met een hoge weefdichtheid aan te brengen (linnen heeft het voordeel om dicht, licht en stevig te zijn) wordt het wandtapijt minder lucht doorlaatbaar, waardoor de accumulatie van stof verminderd.

De voering wordt aangebracht

Het ophangstelsysteem wordt bevestigd op de voering en bestaat uit klittenband die langs de bovenzijde van de voering wordt vastgenaaid. Naast dat deze klittenband voor de best mogelijke verdeling van spanningen over heel de breedte van het wandtapijt zorgt, is het ander voordeel dat de wandtapijten relatief makkelijk van de muren verwijderd kunnen worden in geval van calamiteit.

Na de complete conservatiebehandeling zijn de wandtapijten weer klaar om tientallen jaren stabiel in het kasteel gepresenteerd te worden.

Presentatie

Na de conervatiebehandeling werden de wandtapijt op dezelfde wijze terug naar het kasteel getransporteerd. Voor de presentatie, werd er Geopteerd de wandtapijten zoals het origineel terug te hangen door de hoge historische waarde.

Er werd getracht de best mogelijk compromis te vinden tussen de historische oorspronkelijke presentatie en de lange termijn conservatie van de wandtapijten.